

САМОНЕВІРАВА ІНТЭЛІГЕНЦЫЯ

П.М.

Беларускі сыцяг

Узвіўся горада, вольна ў небе
Бел-крывава-белы Сыцяг —
Ён чыстаты народнай свведка
і яго цяжкай долі знак.

Цзі пад гэты Сыцяг прыгожы,
каму свой родны дораг кут.
Даволі брэсці ў бездарожжы, —
Трэ: скінуць пугы злых пакут!

Пад сыцягам гэтым мы адважна
пазбавім край ад ланцугоў.
Прайдуць вякі, і нас уважна
успомніць грамада братоў. 1923.

БЕЛАРУСКАЯ ПРАГРАМА МІРУ

1. Беларусь ёсць мірнаю рэспублікай.
2. Беларусь ня мае войска, міліцыі/паліцыі/ ды іншых зброй-
ных фармаванняў.
3. На тэрыторыі Беларусі няма войскаў ці іншых вайсковых
фармаванняў іншых краінаў.
4. Беларусь не вырабляе і не зьбірае зброі на сваёй тэрыто-
рыі.
5. Падчас канфліктаў бліжніх краінаў слакой у рэспубліцы
падтрымлівае войска ААН.
6. Грамадзяне Беларусі ня служаць у чужых войсках/за выключ-
чэньнем войска ААН/, не падтрымліваюць іх матар'яльна й
маральна.
7. Унутраны парадак падтрымлівае няузброенае прафэсійнае ар-
ганізацыя.

Запрапанаваная рэдакцыяй "Студэнцкае Думкі"
паводле матар'ялаў літоўскага /жмудскага/
студэнцкага нефармальнага друку.

"Ты куда?" "Ды мне б паслухаць".
 І натоўп вакол пляцоўкі
 шчыльна стаў, але ж нялоўка,
 Бо нікому не відаць
 І нічога ні чуваць.
 Дзвя скончана... Замінка.
 Непрывабная карцінка:
 Разыходзіцца ці не?
 Сум агортвае мяне.

Час мінае, час бяжыць...
 "Талака" жа не сьпяшыць.
 І чакае, так як я
 Уся партыйная гаўня,
 Сам начальнік КДБ
 З таямніцай на Ілбе,
 Дзядзькі ў штацкім, дзядзькі ў строгах
 У кішэнях рукі точыць,
 І чырвоныя фуражкі...
 Вой-вой-вой! Авохні! Стрэ-шна...

х х х

Люд гаротны, люд зьнямелы,
 Для цябе гучаць са сцэн
 Беларускія вяснянкі,
 Словы, жарты, забаўлянкі,
 Гукі скрыпкі і гітары -
 Разьбіваецца па парох
 І скачце хто як можа,
 Не шкадуўце ботаў, ножак...
 - Вас вітае "Талака".

Слоў - крыніца. Дум - рака...
 І ціхенька пад шумок
 Самы датаўскі лісток
 Прадалі табе і мне.
 Сам начальнік КДБ
 Не адмовіўся чытаць:
 "Дазваляю". Тыфу! Псямаць!
 Во пранесла, дык пранесла!
 Во пралезла, дык пралезла!
 "Трэцій номер БНФ
 Разошелся по толпе!"

Сказ няпоўным боў бы гэкім,
 Каб заблася я, дзеткі,
 На малойцаў з ДНД:
 Рукі сьціснуты ў злабе,
 Па расейску чыста-чыста:
 "Вот же националисты!
 Завернуть бы вам головы!
 Написать бы Соколову!
 Как в провинцию пролезли?
 Сейчас дадим им!"
 "На вось - трэсьні!
 Бо служаліся партыйцы:
 "Боўку зладзель? Нам жа тэцнуць!
 Дзе такія зноўдзем ме'сці,
 Калі скінуць з нашых крэслаў?
 Хіба ёсьць яшчэ краіна,
 Каб народ зьгінаў так сьпіны
 Для сваіх уладароў -
 Дармаедаў і аслоў?"
 Пусть запомнит "Талака" -
 Боўня сдержана...пока".

На наступны дзень адразу
 Па высокім па наказе
 У гаркам іду адназваць
 "Как прошел народный праздник".
 Білі-сілі дзье гадзіны:
 "Снять вас надо. Сказ единый."
 "Зьяць за што?"
 "За то, что вы под эгидой горкома
 ... Свае ладзіце правы.
 ... Свае ладзіце законы.
 Есть у нас одна печать!
 Самиздат ваш..."
 "Што?" "Маўчаць!"
 "Вы нас не предупредили.
 Как могли?!" І - білі-сілі.
 Не рукамі - далібог!
 Але дай ім толькі волю,
 То яны за шыю "хоп",
 І не бачыць мне ніколі
 Ні лясочкаў беларускіх,
 Ні азераў беларускіх,
 Хіба толькі "талакоўцаў",
 Як схапілі б гэтых хлопцаў.
 Але дзякуй богу, час -
 Ён працуе і на нас!

"Заявление пишите"
 И работу поищите!
 Як шукаць /халеры-трасцы!/,
 Калі гоняць з кожнай працы:
 - Русский выучите. - Потом!
 Приходите на работу!
 ... Інтэрнат? Адназ кароткі -
 "Ён унядрыца трэба ўпотаі",
 Каб праводзіць там работу,
 Ганьбіць усім савецкі лад,
 Бо яна - як той салдат,
 Толькі арміі варожай".
 ... Дзе жа жыць і скуль браць грошы?
 Шчэ праз дзень, па распарадку
 Выклікаюць бацьку, матку.
 Што яны пачулі там -
 Хай рашае кожны сам.
 Ды павінна быць выснова:
 Нам цяпер усім вядома,
 Што баіцца, як агня,
 Партакраты і гайня
 "Талакі" /і ў тым жа родзе/.
 Думай,
 Думай,
 Мой народзе!

1989 г.

БЕЛАРУСКІ ІМЕНЬНІК

АЛЬГЕРД ПАКАЛЮБІЧ

/працяг з 8 бачыны/

25. БУЖА /Н/ - Т.

Бузька, Бузук, Бужач, Бужча.

26. БУЙВІД - Б.А.69г.; Т.

Буйко, Буюк, Буйны, Буюш.

27. БУЛАК - Б.А.69г.

28. БУС - павадэр старажытных пляменаў на тэрыторыі Беларусі.

Бусь, Бусьлік, Буюк, Бусел, Буюн.

29. БУСЯЖ - Т.

гл. Буса.

30. БУТАУТ - сын вялікага князя Альгерда.

Буцька, Бутась, Буцок, Буташ.

31. БУТРАМ - легендарны князь /"Легенды і паданьні"/;
- у XVI-XVIII ст.ст. узгадваецца 245 разоў.
- Бутрам Дзюнаровіч, 1528 г.;
- Бутрам Міхаліч, 1528г. /Б.А.Сог./
Бунька, Бутраць, Бутрук, Бутрац.

32. БЯЛЕН - Б.А.Сог.; Сог.
Ленск, Бяльчук, Бялук, Белут, Бельца, Бела?

/працяг у наступным нумары/

СЪЦЕРАМЪСЯ ПАТРЪИТЫЧНЫХ КЛУБЪАУ

/працяг, пачатак на бачыне 2/

Foreign Report

Published by The Economist Publications
25 St James's Street, London SW1A 1HG
2052 February 16 1989

Beware of patriotic clubs

We have acquired a secret briefing document of the Soviet Communist party instructing members how to deal with the new wave of informal "patriotic clubs" which, in the eyes of party hardliners, constitute a major peril to the party's *status quo*. The document refers specifically to Byelorussia. We believe similar documents exist for other republics.

After identifying the principal groups, and giving a biased account of their activities, the document calls for a determined effort at re-education. The party says:

● Ideological committees should be established in workplaces to identify "extremist elements and groups" and to restore the "social-political situation" by

нікаў цвёрдай ліні, зьяўляюцца галоўнай небяспекай для партынага "статус кво". Дакумант тычыцца Беларусі. Але мяркуюем, што падобныя дакуманты існуюць і для іншых рэспублік. У інструкцыі адзначаюцца галоўныя групы, даецца тэндэнцыйная характарыстыка іхняе дзейнасці, дакумант заклікае да рашучых высілкаў дзеля пераыхаваньня. Партыя кажа:

* На прадпрыемствах павінны быць створаныя ідэалягічныя

камітэты для выяўленьня экстрэмісцкіх элементаў і груповак; яны павінны авадоўваць "грамадзка-палітычнай сытуацыяй", прымусішы экстрэмістаў прызнаць свае памылкі.

* Калі гэта ня ўдасца, то экстрэмісцкія элементы павінны растлумачыць перад калектывам свае "нясталныя учынкi і пазыцыі", якія неабходна асуджаць.

* Бацькі дзяцей, якія ўваходзяць у незалежныя суполкі, павінны быць выкліканы да партыйных кіраўнікоў для гутаркі пра паводзіны дзяцей і папярэджаньня пра "небясьпеку нацыяналістычных тэндэнцыяў у іхніх дзяцей".

* Партыя павінна больш дагаджаць народу. Ёй неабходна прааналізаваць "палітычную і маральную сытуацыю" і больш клапаціцца пра тое каб задаволіць налізеныя патрэбы, найперш асабістыя, і пазбавіцца бюракратызму.

* "Палітычна сталныя" члены партыі павінны быць прымацаваны да мясцовых газэтаў і часопісаў. Ідэалягі павінны тлумачыць журналістам, якія падтрымліваюць незалежныя суполкі, памылковасць іхніх паводзінаў.

* Партыйныя функцыянеры на прадпрыемствах, дзе ёсць пам'яжальная тэхніка, павінны быць асабліва пільнымі, каб не дапусьціць ніякага "самвыдавецтва".

У дакуманце тлумачыцца, што асноўнай мэтай партыі зьяўляецца паліпшэньне вытворчай дысцыпліны і рост прадукцыінасьці працы, забесьпячэньне таго, каб партыя служыла народу і садзейнічала распаўсюджваньню "негатыўных адносін" да Народнага Фронту за перабудову, які трымаецца незалежных поглядаў, сярод простых людзей.

СУМОЎЕ НА БЕЛАРУСІ.

/Позірк з аблокаў/

Меркуры: праз недарэчнасць у нашай гісторыі трэба пераступіць, плённае — каз стаць для новага Адраджэння.

Недарэчнасць самая апошняя: ніводнага Праваслаўнага сьвятара не прапастлі на Устаноўчым Зьездзе БНС ....

У плане сьвецкім для Беларускай мовы, адасіна, падходзяць некелскія часткі: нават Менскі Галком у гэтым пытаньні імкнуцца быць больш "прававерным", чым Народны фронт. Што-ж, ніводнаму з Саўлаў Гасподзь не замінае стаць Паўлам. Нават Савеліў Паўлаву ....

А вось у плане духоўным трывога не пакідае мяне. Пупавінкі, якія перызываюць жывую беларускую мову зь нябеснымі акіянамі Святой Царкоўна-Славянскай мовы і Апостальскай Латвіі, зрабіліся зусім танючкімі. Вось-вось абарвунца ....

І шмат хто — /з нашых малаверных, але нашых налічна-гарацых галоў/, — даруць Ім. Божа, бо ня ведаюць, што творцаць, — хочуць зусім абарваць Іх. Ня даць, Божа, каб гэта сапраўды адбылося!..

Важку некалькі меркаваньняў, якія, відаць, мала каму спадабаюцца.

Ідэальным у Праваслаўных Храмах на Беларусі мае Сацыяла двухмоўна-Беларуска-Царкоўна-Славянскае: Набажэнства — па-Царкоўна-Славянску, казаньні — па-Беларуску; у Каталіцкіх — двухмоўнае беларуска-Лацінскае: Набажэнства — па-Латвіні, казаньні — па-Беларуску.

Прарастаць жывой Беларускамоўнай стыхіі — праз сьвятароў Праваслаўных — у стыхію Царкоўна-Славянскую, а — праз сьвятароў каталіцкіх — у Латвіні, — дасць у перспэктыве магутны рэнасанс духоўных плыняў Беларускай мовы і зьявіць духоўнасьці — праз Іх /паззіі, рэлігійна і філязофска/ творчасці і г. д. /З захаваньнем і разьвіцьцём плыня сьвецкіх літаратараў і мовазнаўцаў, якія даглядаюць, у асноўным, бальклёрна-матэрыяльнае/ пласты мовы.

"Карані — ў Зямлю, галіны — ў Небесы. Для Беларускага Моўнага Дрэва гэты завет праўдзіна праз Ідэю двухмоўна-Беларуска-Царкоўна-Славянскага і Беларуска-Лацінскага ў Хрысьціянскіх Храмах на Беларусі і сьвецкага Беларуска-рускі-ангельскага трохмоўна. Гэтая формула — двухмоўна па духоўнай "вертыкалі" і трохмоўна па сьвецкай "гарызонталі" — можа стаць асновай стратэгіі Адраджэння нашага народу — з перспэктывай на III тысячгодзьдзе. Асапраўднае на Закон аб Дзяржаўнасьці Беларускай мовы — такая формула дасць аснову для дэмакратычнай раўнавагі, дыялектчнай гармоніі працэстаньня Беларускага Дрэва ў эўрапейскім і ў сусьветным доме, у Вечным Дрэве Жыцьця. Духоўная сумоўная Беларусь можа стаць аднаю з жывых і адзінак п а л я ў у сусьветнай сяброўна-народнай, узора-патрыятычна-аднасьці Усходняга і Заходняга крылаў Хрысьціянства, шматпаронай лучнасьці ўсех ягоньх адценьняў.

Для і да гэтай гарчачай формулы ў розных варыянтах крапаліся і ў вольнай Беларускай прэсе першыя дзесяцігодзьдзю нашага веку, і раней, і пазней. Найчымна і кіраваўся ў сваёй творчасці Скарна. Шкава Сяло-Сябраць Іх усе — ў адно, у кнізе пад назвай: БЕЛАРУСКАЕ ДРЭВА — У ДУХОВІ НАРОДАЎ, У ДРЭВЕ ЖЫЦЬЦЯ.

Два слоўны — пра Вунічкія Храмы.

Я, напачатку, ніколі не быў на беларускім набажэнстве ў Храме а. Аляксандра Надсона, што ў Ленінградзе. Але чуў уражэньні людзей, якія там былі. І калі, скажам, такі ангелец, як Джым ДэІнглі /пра якога вясноў сьледзіць навісьць "ДІМ"/, пабыў на Набажэнстве ў гэтым Храме, пасумовіўшыся з а. Аляксандрам, — захвароў Беларуска-на, пачаў спраяць беларускай справе ў Англіі, — значыць гэта здорава!.. Я-б вельмі хацеў, каб такія Храмы-Сьлі і на Беларусі ....

Але я супраць таго, каб спарушвалі нашых Праваслаўных і Каталіцкіх сьвятароў пераходзіць па Вунічкія, сурьні тое дасканалае, што складала вясноў. Хоць і набурліся ўжо — не разумеюць, што такое Боская Паліфонія, міраўна-паліфонія гісторыі. Я за тое, каб кожны Голас

шматгалосься Хрысьціянскага нос у вярці сваю Індывідуальнасьць, свое тэмбр і водар. Каб і на Беларусі, і ў сьвеце — адкінуўшы недарэчную чорную рэўнасьць — гучала тое самае Хрысьціянскіх шыннэў, якое склалася ў высьпела гістарычна. Каб давалі свой плён Вечнасьці ўсе маргутныя ствалі, што вырасьлі з Хрыстова Кораня, — і мноства нацыянальных галінак на Іх.

Дазвольце завершыць чатырохрадкоўем:

СУМОЎЕ ў БЕЛАРУСКІХ ХРАМАХ

Хай Сьвятая Царкоўна-Славянская
і Апостальская Латынь
нашы Храмы поўняць Хрысьціянскія —
разам з Мовай Айчыны.

АМІНЬ!

АБВЕСТКІ; АБ'ЯВЫ; АБВЕСТКІ; АБ'ЯВЫ.

* * *

Надвышю час афармленьня падпіскі на газеты і часопісы на 1990 год. За апошнія гады амаль што ўся прэса, у тым ліку шмат якія выданьні ў нас на Беларусі, стала больш зьмястоўная, дэмакратычная, цікавая. Выключэньнямі застаюцца кансэрватыўныя выданьні кшталту "Політычнага собеседніка" і сумна вядомага "Вячэрняга Мінску", можна згадаць бара-навіцкае "Знамя коммунизма", што жыве катэгорыямі застойнага часу.

Лідагочна узрос аўтарытэт нашых беларускамоўных выданьняў. А гэта зрабіць было, пэўна, вельмі няпроста ў варунках вострай канкурэнцыі з саюзнымі і прыбалтыйскімі выданьнямі, вандэйскага сьветапогляду ідэалігічнага кіраўніцтва і катастрафічнага цяжкага становішча роднай мовы на Беларусі. Але рэдакцыі добра папрацавалі: значна пашырылася кола аўтараў, у тым ліку вядомых беларускіх вучоных, а таксама маладых дапісчыкаў, зьявілася многа новых цікавых рубрыкаў. Дзякуючы публічнасьці /а гэта, ведама, яшчэ не свабода слова/ быў зняты шэраг табу. Гэта дазволіла часткова асьвятліць асобныя белыя плямы беларускай гісторыі старажытнага і савецкага пэрыядаў, гэтак адкрыць чытачам шмат слаўных імёнаў дзеячоў беларускай культуры.

Асабіста я зь вялікай цікавасьцю чытаю наступныя беларускамоўныя выданьні, беларускія па мове, зьмесьце і духу:
газеты — "Літаратура і мастацтва", "Ніва" /Польшча, г.Беласток/;
часопісы — "Крыніца", "Беларусь", "Маладосьць", "Польмя", "Родная прырода". На жаль, шмат хто яшчэ ня ведае і з гэтай прычыны не выпісвае іх. Лічу, што кожны беларус павінен выпісваць хаця б адно беларускамоўнае выданьне. Нагадаю іх падпісныя зьвесткі.

№ п/п	Выданьні	Індэкс	кошт
Газеты:			
1.	Літаратура і мастацтва	63856	5-16
2.	Ніва /Польшча, Беласток/	36911	10-40
Часопісы:			
3.	Беларусь	74820	4-20
4.	Польмя	74985	12-00
5.	Маладосьць	74957	7-20
6.	Крыніца	74824	3-00

7. Родная прырода

74926

3-00

15

8. Спадчына

74968

2-40

Адформіць падпіску можна ўжо зараз у любым адзядзяленьні "Саюздруку" або ў адзядзяленьні сувязі.

Уладзімер Вярховіч.
15.07.89г. Менск.

Надзеіны сродак

Абвяшчаецца падпіска на перыядычнае выданьне БНФ "Адраджэньне" "Навіны". Падпіска прызначана для асобных грамадзянаў Беларусі, што жывуць па-за яе межамі, а таксама для жыхароў Беларусі па месцы жыхарства якіх няма буйных фармаваньняў Беларускага Народнага Фронту за перабудову "Адраджэньне", г.з. для жыхароў вёсак, невялікіх раённых мястэчак. Для Менску, абласных местаў, а таксама для буйных мястэчак падпіска не праводзіцца!!! "Навіны" БНФ "Адраджэньне" будуць распаўсюджвацца ў іх цэнтралізавана праз раённыя Рады.

Для падпіскі на адзін асобнік "Навінаў" просім перавесці 5 /пяць/ рублёў /паштовым пераводам/ на адрас сябра Сойму БНФ "Адраджэньне" Бяляцкага Аляксандра Віктаравіча: Беларусь, м. Менск, 220600, вул. Францішыка Скарыны, д.3, пк.35. Будзьце уважлівыя, ахайна ды дакладна пішэце зваротны адрас для карэспандэнцыі. Пасьля таго, як пераведзеныя 5 рублёў будуць вычарпаныя/Вам будзе дасланая адпаведная колькасць нумароў "Навінаў"/, дык для працягу падпіскі Вы атрымаеце паведамленьне.

Паметаіце!!! Падпіска на "Навіны" БНФ "Адраджэньне" надзейны сродак супроць дэзынфармацыі, якая пануе ў афіцыйным друку на Беларусі!

* * *

Менчукі і шануюныя госьці Менску!

Прыдбаць літаратуру БНФ "Адраджэньне" Вы здолееце ў Доме літаратара /Менск, вул. Фрунзэ, д.5/ у 306 пакоі /3-ці паверх/. Запытацца Аляся Емельянава /сябра Сойму БНФ "Адраджэньне"/ альбо Міколу Міхноўскага. Тэл 36-99-72. Праезд мэтрапалітанам да прыпынка "Пляц перамогі".

* * *

Грамадзяне!

Для друкаваньня "Навінаў", Праграмы ды Статуту, а таксама іншых дакумантаў Беларускага Народнага Фронту за перабудову "Адраджэньне" патрэбныя грашовыя сродкі. Просім аказваць апэратыўную фінансавую падтрымку.

Нагадваем, што пасьля паўстаньня Арганізацыйнага камітэту БНФ "Адраджэньне" быў выпісаны рахунак на сябра Аргкамітэта спадара Садоўскага Пятра. У хуткім часе гэты рахунак быў незаконна скасаваны. У сувязі з гэтым на ўстаючым зьездзе БНФ была выказаная прапанова выпісаць рахунак у Вільні, зрабіўшы яго такім чынам недасягальным для беларускай бюракратыі.

Ніжэй падаем адрас цяперашняга рахунку БНФ "Адраджэньне", які выпісаны на старшыню Беларускага клуба "Сябрына" у Вільні:

г. Вильнюс, Жилсоцбанк, Номер счёта 164505, Код 751627, Номер сберегательной касы 8289/059, Лицевой счёт 9671, Стэху Валентину Владиславовичу.

САРДЭЧНЫ * * * ДЗЯКУЙ

Чарговы раз нагадваем усім чытачом "Студэнцкае Думкі", што напачатку гэтага году студэнцкая суполка "Сьвітанак" распачала збор кнігаў /разнастайных тэматаў, у тым ліку падручнікі/ для Беларускага ліцэя імя Браніслава Тарашкевіча ў Бельскі-Падляскім, што на Беласточыне /Польшча/. Шмат нашых чытачоў адгукнулася на заклік зьмешчаны ў першым нумары "Думкі". На сёньняшні месяц рэдакцыя атрымала ўжо больш за 700 асобнікаў разнастайных кніжак. Рэдакцыя мяркуе, што багата хто яшчэ зьбіраецца далучыцца да гэтай высакароднай справы. Таму радзім крыху прысьпяшацца, бо ўжо напачатку восені "Сьвітанак" зьбіраецца пераслаць іх у Польшчу. Нагадваем, што дасылаць ці перадаваць іх можна на адрас рэдакцыі "С.Д." альбо спадару Красю Траяновічу/адказны/, зь якім можна дамовіцца пра сустрэчу затэлефанаваўшы яму /61-15-89-хатні-Менск/.

Рэдакцыя ад імя нашых суайчыннікаў зь Беласточыны зноў кажа шчыры дзякуй чарговым ахвяравальнікам:
спадару Прончаву Уладзімеру, інжынеру Менскай фабрыкі Арджанікідзе;
спадарам Ігару Моўчану й Альбэрту Маславу, інжынерам Цэнтральнай наладчай управы "Прамсувязьэнэрганаладка".

* * *

На адрас рэдакцыі працягваюць паступаць грашовыя сродкі-ахвяраваньні нашых чытачоў, а таксама іншых спачуваючых грамадзянаў. Сёньня мы мусім адзначыць, што матар'яльна-фінансавы стан нашае часопісі крыху выраўнаўся. Гэта, відавочна, падвышэньні ўзроўню нашае справы /самакрытычная заўвага рэдакцыі/. "Студэнцкая думка" дука удзячная сваім шчырым ахвяравальнікам:
спадару Уладзю Арлову, літаратару;
сябрам студэнцкага згуртаваньня "Крывічы" зь Менскага пэдагагічнага інстытуту.

УВАГА !!!

Студэнцкая думка

ЧАСОПІС

НАШ АПЫТАЛЬНІК

1. Якія з матар'ялаў надрукаваных у "С.Д." Вам спадабаліся больш за усё? _____

2. Пра што б Вы хацелі пачытаць на бачынах нашага часопіса? _____

3. Пазначце, калі ласка, мейсца Вашае вучобы або працы, хатні адрас, тэлефон. _____

"С.Д." чакае Вашых адказаў.

Рэдакцыйная суполка зьвяртаецца да шанюных чытачоў нашае часопісі са шчырай просьбаю дасылаць матар'ялы характару культурна-грамадзкага, палітычнага, эканамічнага, экалягічнага, навуковага, літаратурна-мастацкага, гумарыстычнага, абвесткі.

Наш адрас: Беларусь, 220100, места Менск, вул. М.Горкага, д. 143, кв. 65, Гуркову Алесю. Тэл. 34-42-78 - хатні.

Нумар падрыхтавалі: Барвенава Ганна, Сотнікаў Сяжук, Сабаленка Алесь, Міхно Ігар, Гуркоў Алесь.

Апрацоўка нумара прыпадае на канец ліпеня 1989 г. Перадрук з часопіса дазваляецца толькі са спасылкай на крыніцу. Нумар падрыхтаваны ў двух асобніках, раім усім сябрам нашае часопісі, якія будуць практыкаваць масавое памажэньне выданьня, трымаюцца ўказу Прэзыдыума Вярхоўнае Рады Беларусі.

АНГЕЛЬСКІ ДРУК ПРА «СТУДЭНЦКУЮ ДУМКУ»

THE TIMES HIGHER EDUCATION SUPPLEMENT 17.2.89

Byelorussians demand study goes native

Students of the Byelorussian Institute of Technology in Minsk have drawn up a programme for the "Byelorussianization" of teaching at the institute within the next three academic years.

the signs in the institute from Russian to Byelorussian.

It then envisages publishing the institute's news-sheet in Byelorussian, the establishment of a Byelorussian

БЕЛАРУСЬ ПАТРАБУКЦЬ, КАБ НА-
ВУЧАНЬНЕ БЫЛО НА РОДНАМ МОВЕ

Студэнты Менскага тэхналягічнага ін-
стытуту стварылі праграму "белару-
сізацыі" навучання ў інстытуце на
наступныя тры навучальныя гады.

Беларуская мова фактычна зьнік-
ла, як мова навучання — за вык-
лючэньнем хіба некалькіх вясковых

пачатковых школаў і філялягічнага факультэта ва ўніверсітэце. Да апошняга часу трывогу за лёс мовы можна было выказаць толькі ў публікацыях "самвыдавецтва". Спроба аднаго са студэнтаў адзьдзяленьня філязофіі абараніць дып-
лём па-беларуску прывяла толькі да таго, што была распушчана навуковая гру-
па, у якую ён уваходзіў.

Публічнасьць абвастрыла моўнае пытаньне ва ўсім Савецкім Саюзе. Патраба-
ваньні надаць нярускім мовам у рэспубліках статус дзяржаўных разглядаецца як
зварот да "сапраўднае Ленінскае" палітыкі. Тыя рэспублікі, якія прасунуліся
далей у перабудове як, напрыклад, Эстонія, ужо зрабілі папраўкі ў сваіх Кан-
стытуцыях.

На Беларусі аднаўленьне функцыянаваньня беларускае мовы патрабуе Беларус-
кі Народны Фронт за перабудову, заснаваны мінулае восені, а таксама камісія
афіцыйнага Савецкага Фонду Культуры, чые радыкальныя прапановы былі фармаль-
на "прынятыя" ў красавіку мінулага года, але афіцыйна не былі
апублікаваныя.

Студэнты Менскага інстытуту не захацелі чакаць афіцыйных рашэньняў. Іхні
плян, які складаецца з 10-ці пунктаў, апублікаваны ў адным з нумароў новага
неафіцыйнага часопіса "Студэнцкая Думка" і да выданьня якога яны заклікаюць
далучыцца ўсіх студэнтаў, пачынаецца з таго каб памяняць усе надпісы ў ін-
стытуце з расейскай на беларускую мову.

У пляне /праграме/ прадугледжваецца выданьне інстытуцкага інфармацыйнага
лістка па-беларуску, адкрыцьцё ў інстытуце беларускай бібліятэкі, уводзень-
не абавязковых курсаў беларускай мовы, літаратуры і гісторыі, уводзеньне бе-
ларускай мовы як мовы выкладаньня ў экспэрэментальных групах з 1990 года і
пераход да дзэвюхмоўнай сыстэмы навучаньня зь верасня 1991 года.

Студэнты не заклікаюць да поўнага зьнікненьня расейскае мовы з інстытуц-
кіх праграмаў, але тыя курсы, якія чытаюцца ў інстытуце па-расейску, мусяць
чытацца і па-беларуску. У праграме прапануецца чытаць па-беларуску тыя кур-
сы, дзе вучыцца 70 адсоткаў студэнтаў беларусаў.

Для ажыццяўленьня поўнай праграмы, ведама, спатрэбіцца падтрымка зьвер-
ху і шмат сродкаў — новыя падручнікі, тэрміналягічныя слоўнікі, лябаратор-
ныя і наглядныя дапаможнікі, неабходныя курсы для выкладчыкаў, якія дапамо-
гуць ім зьмяніць мову выкладаньня. Студэнты, што будуць навучацца па-бела-
руску, мусяць мець гарантыю, што атрымаюць месца працы ў БССР на тры гады
"накіраваньня", якім савецкія студэнты адлючваюць дзяржаве за адукацыю.

Урэшце рэшт, шанцы ажыццяўленьня гэтае праграмы залежаць ад таго ці га-
товая Масква даць дазвол нярускім рэспублікам разьвіваць сваю этнічную са-
мабытнасьць. Але пан Гарбачоў увесь час падкрэсьлівае, што перабудова пагін-
на ісьці зьнізу і не чакаць дырэктываў зьверху. Беларускія студэнты-тэхно-
лягі злавіль яго на слове.

І ЯШЧЭ АДЗІН ПОГЛЯД ВАЧАМІ АНГЕЛЬЦАЎ

СЬЦЕРАМЬСЯ ПАТРІЯТЫЧНЫХ КЛЮБАЎ

Мы здабылі сакрэтную інструкцыю Савецкай Камуністычнай партыі, як змагацца
з новай хваляй нефармальных "патрыятычных клубаў", якіх, на думку прыхіль-
ноўцаў на бачнае 12/

ВЫ НАС АБУДЖАЛІ

3

Шаноўныя чытачы, сёння мы хочам пазнаёміць Вас з самвыдавецкім часопісам "Гутарка", які хадзіў па руках у 70-ыя гады. Выдаваў часопіс ці як у ім пісалася "гутарку вёў Сымон Беларус". Трэба належным чынам ушанавець смеласьць аўтара, які хаця й не ў часы сталінскага генацыду, але ў гады ня менш страшныя — у гады калі імперыя была шчыльна ўкрытая трывалай сеткай турмаў і лягероў, у гады калі сотні палітвязьняў таміліся ў дамох для страціўшых розум, будзіў нас да дзеі. Гутаркі Сымона Беларуса, кнігі Уладзімера Караткевіча, дзесяткі іншых зерняў ня зьніклі дарма, яны абудзілі нас ад цяжкага сну. Дзякуй Вам. Спадзяемся, што шчырыя гутаркі Сымона Беларуса застануцца ў нашай гісторыі і хутка мы даведаемся сапраўднае імя аўтара.

А далей рэй весці нам.

Рэдакцыя "Студэнцкае Думкі"

АБ УСІМ, ШТО БАЛІЦЬ

№ 11/187-12.3-1976
МЭНСК

ТОЛЬКІ ГУТАРКА ХОДЗІТЬ ТАКАЯ
Я. КУПАЛА

*****
* Г У Т А Р К А *
* * * * *
*****

ПРА ЗЬМЕСТ І ФОРМУ

Няма большай недарэчнасьці, як вядомая формула, што сьцьвярджае: "Наша культура зьяўляецца сацыялістычнай (раней казалі "пралетарскай") па зьмесце і нацыянальнай па форме. Але яе басконда паўтаралі і прадаўжаюць паўтараць, што мы нават і перасталі заўважаць яе бессэнсоўнасьць.

Сапраўды, форма вызначаецца зместам, і таму нацыянальная форма павінна вынікаць з нацыянальнага зместу, а не з якога-небудзь іншага. Так яно было, ёсьць і будзе. Любая вялікая культурная каштоўнасьць заўсёды зьяўляецца нацыянальнай і па зьмесце і па форме.

Але тады паўстае пытаньне: для чаго ж прыдуманая гэтая бессэнсоўная форма? і для чаго яна так шырока прапагандзецца? Адказы на гэтыя пытаньні і ўскрываюць яе практычнае прызначэньне.

Шырока раклінецца гэтая формула менавіта таму, што яна бессэнсоўная. Патрэбна было, каб яе засвоілі, як нешта басспрэчнае і відавочнае. І гэта ўдалося. На падставе гэтай формулы і пачалася барацьба з нацыянальным зместам. І ён быў сапраўды выхалашчаны. У гэтым галоўная прычына шэраўці і басдарнасьці, якія запанавалі ў нашай літаратуры і мастацтве. Але гэта і патрэбна было. Аўтары формулы меней за ўсё дбалі аб разьвіцьці нацыянальнай культуры. Яны больш думалі пра тое, каб зьменшыць яе ўплыў на народ і канчаткова яе зьнішчыць. І гэта не прымуціла сябе доўга чакаць. Выгнаўшы нацыянальны змест, яны ўзяліся вараць за наступовую ліквідацыю нацыянальнае формы. Бо ў нацыянальнай форме яны бачыць у гэтай ці іншай меры выяўленьне нацыянальнай сьвядомасьці, што іх асобліва страшыць, і чым яны бачыць адну з найглаўнейшых сваіх небяспек.

Вось чым чым практычны сэнс гэтай бессэнсоўнай формулы.

ПРА ЦЭНТРАЛІЗАЦЫЮ, ДЭЦЭНТРАЛІЗАЦЫЮ І ДЭМАКРАТЫЗАЦЫЮ

У гісторыі савецкага грамадства нельга не заўважыць кіданьня ад цэнтралізацыі да дэцэнтралізацыі і наадварот. Варта толькі прыгадваць ячэй не забытыя саўнаргасы і іх скасаваньне, каб пераканацца ў гэтым. У чым тут прычына?

4 Справжнє їм тиму што і централізація, і децентралізація зьявляюцца формами вираження інтаресаў розных сацыяльных груп нашэга "бжыцкавага" грамадства, калі такі то давайце разьбявонься хто ў нас за централізацыю і хто за децентралізацыю.

Як гэта ні дзіўна, за централізацыю ў нас стаіць самая шнатлікая наша класа-працоўны народ, хаця ад яе ён больш за ўсё і церпіць. Але гэта занадта мерна. Забіты, залітычна адсталы народ эдоўольна бачыць толькі непасрэдных сваіх прыгнятальнікаў, якіх ён лічыць сваімі галоўнымі ворагамі. Хто сам малат той ня хоча мець яшчэ менш. І гэтай прычынай народ баіцца што ў выніку аслабленьня вышэйшай ўлады яго найбольшымі крывасмокі, не адчуваючы над сабой ні якога кантролю, яшчэ больш абнахавяюцца і ня буюць ведаць межэй у сваіх бжыцкіх правах. Вось чаму такі народ будзе заўсёды абгаўляць моцную ўладу і чакаць ад яе міласьці і ратуны.

Аднак больш за ўсіх у централізацыю зацікаўлена бюракратыя як партыйная так і дзяржаўная. Гэта і зразумела. Централізацыя ўсёць тая габба, на якой бчына ўрастае і пышна квітнее бюракратычны мэрталох. Такім чынам за централізацыю стаіць дэбве самая нагутняя сіла, два самыя крайнія антыподы, інтарэсы якіх могуць так пачварна супааці толькі ў ланварным грамадстве: усенагутны творца багацьцяў і бжыцкія ўладар бжыспраця-працоўны народ і ўсенагутная сваімі неабмяжаванымі правамі і ўладамі бюракратыя. У гэтым і галоўная прычына таго, што централізацыя ўрэшце рэшт бяра верх над децентралізацыяй.

Галоўнымі носьбітам ідэі децентралізацыі зьявляюцца гаспадарчя арыстакратыя: дырэктары прадпрыемстваў і саўгасаў, старшыні калгасаў і т.п. Яны толькі фармальна лічаюцца прадстаўнікамі дзяржавы або выбраньнікамі народа. Фактычна ж яны поўнаўладныя гаспадары матар'яльных багацьцяў краіны. А хто мае шмат, гэі хоча мець яшчэ больш. Валодаючы ўсімі багацьцямі, гэтая арыстакратыя хадае мець і поўную, неабмежаваную ўладу. Дасягнуць яе можна толькі цераз децентралізацыю, г.зн. цераз аслабленьне вышэйшай ўлады. Новаўзленым фэўдалам цдаецца сяды-тады дабіцца некаторых цступак у сваю карысьць, але толькі ўступак. Децентралізацыя хадае і некаторая частка інтэлігенцыі. Чаацей за ўсё гэта добрыя спецыялісты, якія творча працуюць і якія свабодна могуць абмысьліць свае панцканыя вышэйстаячых бюакратаў.

Як бачым ні централізацыя, ні децентралізацыя не зьявляюцца сапраўднымі выражэньнем інтаресаў працоўных. Яны ўсёго толькі формы супернітва дэвух панцкочых у нас групавак. Нагодзі дэграбна самая шырокая і паслядоўная дэмакратызацыя ўсёго нашэга жыцьця. Пакуль яе няма, дэградэ нельга нічога добрага чакаць. У дэмакратызацыі ідзе адратаваньне.

* * *

ВОДПАВЕДЗЬ

На ваш папрок што шмат нам далі
Скажу я вам такое слова:
Вы Дастаеўскага ў нас узьлі,
Увамен нам даўшч Міраўёва.

Наш Дастаеўскі крыж няволі
За вашу волю нёс бжыстрашно,
Ён аварыў з сардачным болем,
І цёмкі вашик душ няшчасных.

Ваш Міраўёў расьняў на крыжы
Тых хто паўстаў за чужую волю,
І Кастуся зару власьцішы,
Нас цемрай свалту абяздоўі.

Вы нас бжыбожна абкрадалі
Ці то ў стары часці ў то існы:
Вы Дастаеўскіх у нас бралі,
А нэ давалі Міраўёвых.

Пазабыўся ўсёго наш народ ч няволі,
Але сьцяганосцаў ня страціў сваіх,
І ворагаў гэтых трывожыць найболей,
І ў лютасць кідае ад гэтага іх.

Бо ведаюць што некары ад іхкі,
Чааць адраджэньне народы ўсёгды,
Як прагнуць трымаць іх у постраху,
Як нараць панцкочы і акцінцы і ўдры.

За ўладамі царскімі, канскімі, фэўдальскімі,
Кідалі ў нябыт нас, ды выхлілі іні,
Вы выйдзеце жывымі і вольнымі ўладу дэградэ,
І ведаць ня будзем больш жакоў і црмы.

Ніхто ў нас у рабстве застацца ня смусціць,
Барвен мы ўсёгодна свае жондзілі,
Той час набліжэйце сыны Меларускі,
У адпаведчы вышай Радзімы і дзяр.

ГУТАРКУ ВЕЎ СЫМОН ВЕДЛУГ

Мужчынскія Іменны

...А...

1. Адам - адно з самых папулярных на Беларусі Іменаў. Толькі ў XVII ст. ўзгадваецца ў помніках пісьменнасці II разоў /М. Бірыла. Беларуская антрапанімія. Мн., 1966, далей: Б.А.66г./ . Яго наслі такія знакамітыя людзі, як:

- Адам Мішкевіч;
- Адам Гінож Кіркор, грамадскі дзеяч, публіцыст, выдавец I гісторыі XIX ст.;
- Адам Пільер Гур'новіч, паэт-дэмакрат, фалькларыст, рэвалюцыйнер XIX ст.;
- Адам Сташкевіч, выдатны беларускі сьвятар, гісторык і публіцыст, лідэр Беларускай Хрысціянскай Дэмакратыі, закатаваны сталіністамі.

Адась /-ка/, Адамчык, Адамеў /Дамеўка/, Адаш, Адамец, Адамка.

2. Адвард - Імя належала:

- Адварду Калігоўскаму, паэту, філосафу, рэвалюцыйнаму дзеячу XIX ст.;
- Адварду Паулавічу, удзельніку паўстання 1863 г.;
- Адварду Пякарскаму, слаўтаму падарожніку XIX ст.

Адзя, Варшк, Верас, Верт, Эдаш /Едрусь/.

3. Адзіян - пазначанае ў выданні "М. Бірыла. Беларуская антрапанімія, Мн., 1969", далей: Б.А.69г.

Адзя, гл. на Яна.

4. Азар - у помніках XVI-XVII ст.ст. ўзгадваецца 9 разоў /Б.А.66г./

- Азар, 1614 г., Аршанскі павет;
- Азар Ключнік, 1681 г., Магілёў.

Азарка, Зарук, Азарчык, Заруш.

5. Алаіз - пазначанае ў выданні "Слоўнік асабовых уласных Іменаў. Мн. 1965, укл. М.Р. Судніка", далей: С.С.65 г.

Алак, Зарук, Алёза ...

6. Алесь - вельмі распаўсюджанае Імя. У XVI-XVII ст.ст. зафіксаванае 143 раз у розных варыянтах. Належала:

- Алесю Гарыну, паэту XX ст.;
- Алесю Гур'леву, грамадскаму дзеятелю, тэатральнаму дзеячу XX ст.;
- галоўнаму постаці рамана У. Караткевіча "Каласы пад сярпом тваім" - Алесю Загорскаму.

Лёшк, Лесь, Ласок, Алкса, Лкса, /А/Ляно.

7. Альгор - С.С.65г.

гл. Альгерда

8. Алізар - у XVI-XVII ст.ст. 7 разоў сустракаецца на тэрыторыі Берасцейшчыны ды Гродзеншчыны /А. Усьціновіч. Антрапанімія Брэсцкай і Гродзеншчыны. Мн., 1975, далей: У.А.75 г./

- Алізар Ганідовіч, 1541 г.

Алізарка, Лізарчук, Алц, Алз, Зарук.

9. Альбін - Альбін Становіч, сьвятар і паэт міжваеннага часу /XX ст./

- Альбін-Рагвал-Алѣйза Крыштофіч з Дубатненья, персанаж рамана "Хрыстос прызямліўся ў Гародні" У. Караткевіча

Боля, Альбась /-усь/, Альбук, Альба /ш./

10. АЛЬБУТ - агульна вядома, што ў назвах паселішчаў, рэкаў і г. д., утвораных ад імя заснавальніка /адкрывальніка/ ці названых так у сувязі з нейкай падзеяй, захавалася багата формаў асабовых уласных іменаў, якія са штодзённага жыцця зьніклі. Далей яны будуць пазначацца літарай Т - з тапанімікі.

гл. Альбіна /Аль/

11. АЛЬВАС - Т; Б.А.69г.

Алюк, Альвук, Альчук, Ал/ь/, Альваш.

12. АЛЬГЕРД - вялікі князь Вялікага княства Літоўскага; пры ім беларуская мова была абвешчана дзяржаўнай;

- Абуховіч-Бандынэлі, пісьменнік XIX ст.

Альгесь, Гердась, Алюк, Альгук, Альгей, Альгаш.

13. АЛЬГІМОНТ - унук Альгерда, сын Скіргайлы, князь наваградзкі.

МоньцІк, Манук, Алюк, Алюсь, Альгей, ГІмант, Монташ.

14. АМБРАЖЭЙ - на працягу XVI ст. ўзгадваецца 78 разоў.

- А. Вайцаховіч, 1556 г. /У.А.75г./;

- А. Станіславовіч, ваявода Віленскага XVI ст.

Брожык, Брасюк, Амрос, Амброс, Абрук, Амбрук, Аслажэй.

15. АНЕЛ - А. Доўгірд, мясьляр XVIII-XIX ст.ст.

Нёлка, Нялук, Анёлак, Анук, Анчук, Нёлаш.

16. АНТОН - імя вельмі папулярнае сярод беларусаў пад час міжваеннага адраджэння;

у помніках XVI-XVIII ст.ст. ўзгадваецца 62 разы.

- А. Мішкевіч, 1528 г. /Б.А.66г./;

- А. Абрамовіч, кампазітар XIX ст.;

- А. Луцкевіч, палітычны ды культурны дзеяч XX ст.

Антонка, Антось, Антанюк, Антуш /Антук, Ант/

17. АПАЛІНАР - А. Гараўскі, мастак XIX ст.;

- А. Пупко, знакаміты разьбяр. XX ст.

ПольцІк, Палюк, Полюсь, Поль, АпалІн, Полюш.

18. АПАНАС - у XVI-XVIII ст.ст. ўзгадваецца 77 разоў.

- А. Анісімовіч, 1528 г.

- А. Андруховіч, 1552 г. /Б.А.66г./

ПонІк, Панук, ПоньцІк, Панчук, Пан, Панча, Панаш.

19. АПІМАХ - у XVI ст. зарэгістраванае 2 разы.

- А. Бухавецкі, магілеўскі шляхціц, 1578г. /Б.А.66г./

Пімась, Пімук, Пімча, Апімаш.

20. АРСЕНЬ - Б.А.66г. /рэканструяванае па спісе беларускіх прозьвішчаў, далей - СПБ/

- А. Загорны, дыктар беларускай праграмы радыёстанцыі "Свабода".

Арсенька, АрсенІк, Арсюк, Аршук, Арчук, Арча, Арсей.

21. АСТАХ - 67 разоў зарэгістраванае ў помніках XVI-XVIII ст.
 - А. Валовіч, староста берасцейскі, XVI ст.;
 - А. Тшкевіч, археолаг, XIX ст.

Сташка, Сташук, Стах, Сташэня, Асташ /Астап/.

22. АСТРАВІТ - Т

23. АСТРАМЕЧ - Т.

24. АЎГЕН - А. Хлябцэвіч, нашаніўскі пісьменьнік;
 - А. Бартуль, паэта міжваеннага часу;
 - А. Барчэўскі, літаратуразнаўца, XX ст.

Генік, Аўгук, Аўгусь, Аўгуль, Аўгіяш, Генюш.

25. АЎГУСТЫН - на працягу XVI ст. ўзгадваецца 110 разоў.
 /Густын, Яўгустын/

- А. Багдановіч, 1567 г.
 - А. Тамковіч, 1567 г. /Б.А.66г./

Аўгусьнік, Аўгусьць, Аўгуль, Аўгута, Густын.

... Б ...

1. БАГДАН - у XVI-XVIII ст.ст. зафіксаванае ў помніках 256 разоў.
 - Багдан Карсаковіч, баярын мсьціслаўскі, /XVI ст./;
 - Багдан Лаўрыновіч, ваяр Васіліскай харугвы, 1567г.
 - персанаж "Хрыстоса..." У. Караткевіча.
 - Багдан Андрусішын, беларуска-амерыканскі прэсьер.

Данчик, Данік, Багданік, Багданка, Данук, Данусь, Богдаш,
 Богусь, Багдак, Багдаш.

2. БАГРЫМ - Т. Беларускае прозьвішча (Паўлюк Багрым - выдатны паэт XIX ст.
 з трагічным лёсам)

3. БАГУМІЛ - Маскевіч, ваяр I пісьменьнік XVII ст.

Богця, Богусь, Богась, Богут, Богша,

4. БАГУН - Б.А.69г.

гл. Багуміла.

5. БАГУСЛАУ - толькі на Гародзеншчыне ды Берасцейшчыне ў XVI-XVIII ст.ст.
 ўзгадваецца 44 разы.

- Багуслаў Марковіч, 1541 г.;
 - Багуслаў Аляшэўскі, 1670г. /У.А.75г./

Славук; гл. Багуміла.

6. БАЗЫЛЬ /ВАСІЛЬ/ - у XVI-XVIII ст.ст. ўзгадваецца 163 разы.

- Гарубарда, 1582 г.;
 - Базыль Ляцецкі, 1664г. /У.А.75г./

Базылік, Базыльчик, Базылок, Базыльчук, Базыяш, Базыляш,
 Базылен, Базылька.

7. БАЛЦАР - у XVI ст. зафіксаваны 4 разы.

- Балцар Валіцкі, 1567г.;
 - Балцар Хрышчановіч, 1567г. /Б.А.66г./

Белько, Балец, Балок, Баль, Балаш.

8. БАЛЯСЛАЎ - Калышка, палкоўнік у паўстаньні 1863 г.;
 - Баляслаў Пачопка, літатарат міжваеннага часу XX ст.

Боля, Балок, Болюш, Славук ...

- 8 9. БАНАДЫКТ /БЕНЯШ/ - у XVI-XVIII ст.ст. ўзгадваецца 19 разоў.
- Банадыкт Валовіч, дзяржаўца Валоскі, 1567г.;
- Банадыкт Ядановіч, 1582 г. /Б.А.66г./
- Банадыкт Дыбоўскі, навуковец, удзельнік паўстаньня 1863 г.

Банась, Банук, Банадысь, Банась /Беняш/

10. БАРКУЛАВ - Т.;
- Баркулаб Корсак, кіроўца роты беларускага войска ў бітве пад Вулаў I Дуброўнай 24.I.1564г.

Барця, Барук, Баркуль, Баркаш.

11. БАРНАТ - узгадваецца 27 разоў у XVI ст.
- Барнат Багдановіч, 1528 г.;
- Барнат Ремашкевіч, 1567г. /Б.А.66г./

Барцік, Барнась, Барнук, Барнар, Байнар, Барнаш.

12. БАРТАШ - зарэгістраванае ў XVI-XVIII ст.ст. 117 разоў.

- Барташ Прасвіловіч, 1528 г.;
- Барташ Тур, 1567 г. /Б.А.66г./

Барця, Барцік, Бартук, Бартуль, Барча, Барт, Бартуш.

13. БЕЛАПОЛЬ - "Легенды I паданьні". ст.78

14. БЕРАЖ - Т.

15. БОГУТ /БОГУШ/ - Багацівіновіч, 1401 г.;
- Богуш Барысовіч, 1541 г. /У.А.75г./

Богдзя, Багук, Богусь, Богуць, Богаш,...

16. БРАЊІСЛАУ - Б.Залескі, мастак I пісьменьнік пач. XIX ст.;
- Браніслаў Тарашкевіч, навуковец, грамадзкі I палітычны дзеяч XX ст.

Бронік, Бронісь, Брончык, Славук, Бранук, Бронча.

17. БРАСЛАУ - легендарны князь /"Легенды I паданьні"/.
гл. Брачыслава.

18. БРАЧЫСЛАУ - вялікі князь полацкі, бацька Ўсяслава Чарадзея.

Бра/т/чык, Вратук, Братуль, Брацей.

19. БУДА - Б.А.69г.

Будзік, Будзька, Буд, Будась, Будаў, Будаш.

20. БУДАВЕ" /БУДАВЕ"СТ/ - выданьне "Беларуская амаматыка. Мн.1977
далей: Бел.ан.77г.
- легендарны вялікі гетман.

Будзька, Весыцкі, Веська, Весік, Вест, Вястун, Будаш.

21. БУДЗІВІД - князь Вялікага княства Літоўскага.

Дзівук, Дзівар, Дзіваш; гл. Буду.

22. БУДЗІМЕР - легендарны князь.

Марук, Мерча, Мераш; гл.Буду.

23. БУДРЫС - С.С.65 г.

24. БУДСЛАУ - Т.

Славук, гл.Буду

З НАШАЕ ПОШТЫ

9

ЯК ПА НАШЫ СЕВЯЦЕ "ТАЛАКА" БЫЛА ...

АЦЭЛЯ МАРЭЦІ

Хутка ўжо зіма сыходзіць.
І на ён адход
Загадалі ў гаркаме
Гарадскі склікаць народ.
"Што пацулі мы тоў раз? -
Будзе масьленіца ў нас!"
"Шыш, - бубніць мая душа, -
Пагукаем мы сьпяраша".
І па ўсей па Беларусі
Разляцеўся голас у скрусе:
"Дасьлайце кнігі, песні,
Дысэртацыі, браты,
Ну а я ўжо на месцы
Разьбяруся - што куды.
До нам спаці! Ужо час
Запраціць вясну да нас!"
Тэлефон гудзіць, як чмель
Увесь вечар, увесь дзень.
Прыязджаюць у адведкі
Беларусі маеі дзеткі.
І гавораць хто што можа.
"У вас туканьне...? Дапаможам!"
Гавару па тэлефоне:
"Мне міжгорад. Дайце Волю", -
Не звалю дурака -
У "Талаце" свая рука.
Воля болей не драмала:
"Будуць песні... Песень мала?
А мо дзеянне прывезьці?
Праваліцца мне на месцы,
Калі ўсе мы рукі зложам".
...Хто тады нам дапаможа?
А ў гаркаме увесь час:
"Чым парадуюце нас?"
Мы сцэнар на стол паклалі.
"Все прекрасно. Так и знали.
Только, может быть, вначале
Нам поставитъ з вёски хор?
У нас з імі дагавор."

"Будзе хор, але жа потым."
"Як хаціце. За работу!"
Працавалі мы з ахвотай
Недарэмна дзень пры дні,
А за ўсе мае турботы
Інтэрната вдалі.
Праўда, толькі на паперы
Падпісалі на чарзе,
Потым выштурхалі ў дзьверы:
Падпісалі, - ды ня ўсе!
Падказалі - пасьля сьвята
Будзе вынікаў відно.
"Пастарайцеся, рабаты,
З намі разам - заадно."
Працавалі да зьнямогі,
Абаблілі ўсе парогі;
Мець да сьвята незалішне
Беларускія афішы.
Усе пасьпелімы як раз,
Заўтра сьвята - ў добры час!
Удзень - на працы. Мне - званок:
"Хто дазволіў? - як папрок -
Хто паклікаў "Талаку"?
Даць па шыі дураку!
...Нам з абкома пазванілі
І усіх предупреділі.
Едзе сто, а то і болей...
Ну заплачете!" "Даволі..."
"Будзе мітынг - мы ўсіх вас
Пазвальняем у той жа час.
То ж такая бяка-бука!"
Бяру хлопцаў на парукі.
Трубкай "плясь" па тэлефоне!
Ну а ён жа звоніць, звоніць!

П

Дзея йдзе. Сумелісь дзеткі:
Лезуць прагнае кабеткі,
Лезуць дзядзькі ў капелюхах.